

۹ ۳۳۹۳

حقوق حریم خصوصی در فضای مجازی

رحیم لطفی

www.ketab.ir

سرشناسه : لطفی، رحیم، ۱۳۵۰ -
 عنوان و نام : حقوق حریم خصوصی در فضای مجازی/رحیم لطفی،
 پدیدآور
 مشخصات : تهران: نشر تی آرا، ۱۳۹۵.
 نشر
 مشخصات : ۱۳۶ ص.
 ظاهری
 شابک : 978-600-7910-81-8
 وضعیت : فیبا
 فهرس
 نویسی
 موضوع : فضای مجازی -- جنبه‌های حقوقی
 موضوع : Cyberspace -- Legal aspects
 موضوع : حریم خصوصی -- قوانین و مقررات
 موضوع : Privacy -- *Law and legislation
 رده بندی : HMAA /J /V /1 /1
 کنگره :
 رده بندی : ۳۰۲/۴۸۳۳
 دیویی
 شماره : ۳۴۶۴۳۷۱
 کتابشناسی
 ملی

انتشارات :
 عنوان کتاب : تی آرا
 حقوق حریم خصوصی در فضای مجازی
 مؤلف : رحیم لطفی
 طراح جلد : رضا مینو سرشت
 چاپ و صحافی : دانشجویان
 نوبت چاپ : اول ۱۳۹۵
 شمارگان : ۵۰۰
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۱۰-۸۱-۸
 قیمت : ۸۰۰۰۰ ریال
 نشانی : تهران، خیابان نجات الهی پلاک ۱۸۴ واحد ۶
 تلفن/نمابر : ۰۲۱، -۸۸۹۳۰۶۷۰
 پایگاه اینترنتی/ایمیل : Teeara.pub@gmail.com

حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

- ۶ مقدمه
- ۱۱ حریم خصوصی و جامعه اطلاعاتی
- ۱۴ چند تعریف متفاوت حریم خصوصی
- ۱۹ حریم خصوصی در اسناد بین الملل
- ۲۹ انواع حریم خصوصی
- ۲۹ ۱- حریم خصوصی ارضی
- ۳۱ ۲- حریم خصوصی اطلاعاتی
- ۳۲ ۳- حریم خصوصی ارتباطی
- ۳۴ ۴- حریم خصوصی مدنی
- ۳۶ حریم خصوصی فضای سایبر از نظر قانون
- ۳۶ مسئولیت مدنی کاربران
- ۳۷ الف) مسئولیت مبتنی بر تقصیر
- ۳۹ ب) مسئولیت مطلق
- ۴۰ مسئولیت مدنی ارائه دهندگان خدمات اینترنتی
- ۴۲ مسئولیت ارائه کنندگان خدمات نسبت به
- ۴۲ خسارات ناشی از عدم نظارت بر داده محتوا
- ۴۲ الف) عدم مسئولیت
- ۴۴ ب) مسئولیت مبتنی بر تقصیر

۱. قانون حق نشر در هزاره دیجیتال..... ۴۵
- ۱ - دستورالعمل شورای اروپا در مورد تجارت الکترونیکی..... ۴۶
- مسئولیت ارائه کنندگان خدمات در ۵۰
- انتساب مسئولیت..... ۵۱
- مسئولیت ارندگان و مدیران وب سایت ها..... ۵۳
- بند اول: براد خسارت از طریق ویروس های رایانه ای..... ۵۴
- بند دوم: نقض حقوق مذکور در اینترنت..... ۶۲
- ۱- تعریف حقوق مؤلف..... ۶۲
- ۲- مصادیق نقض حقوق مؤلف در اینترنت..... ۶۴
- ۱-۲- نقض حقوق مؤلف توسط رسانه های دیجیتال..... ۶۴
- ۲-۲- نقض حقوق مؤلف توسط سازندگان وب سایت ها..... ۶۸
- ۳- استفاده منصفانه..... ۷۰
- بند سوم: نقض علائم تجاری در اینترنت..... ۷۲
- الف- تعریف علامت تجاری..... ۷۲
- ب- مصادیق نقض علائم تجاری در اینترنت..... ۷۲
- بند چهارم: مسئولیت مدنی ناشی از لینک های غیر مجاز..... ۷۶
- ب- مصادیق لینک های غیر مجاز..... ۷۸
- ۱- آثار اشتقاقی..... ۷۹

- ۲- جازدن اثر دیگری به نام خود..... ۸۱
- ۳- هتك حرمت..... ۸۱
- ۴- نقض علائم تجاری..... ۸۲
- عوامل توجیه کننده نقض حریم خصوصی..... ۸۵
- سابقه و اهمیت ارتباطات الکترونیکی..... ۹۳
- اهمیت و ضرورت بحث مسئولیت مدنی در ارتباطات الکترونیکی..... ۹۷
- منیت و حریم خصوصی در فضای مجازی..... ۱۰۳
- موضوع حریم خصوصی در فضای مجازی..... ۱۰۷
- نتیجه گیری..... ۱۱۳

www.ketab.ir

مقدمه

امروزه نظر به تبعات زیاد مالی و اقتصادی روابط اقتصادی و اجتماعی و انجام این امور از طریق ارتباطات الکترونیکی شناخت این روابط و بررسی عمومی و قانونی آنها امر از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

همگام با توسعه روز افزون فناوری اطلاعات و ارتباطات مسایل حقوقی جدید در ارتباط با این دوره مطرح شده است که موجب تحول حقوقی در تمام قانون گذاری کشورها و در نتیجه های قضایی و دکترین حقوقی شده است. مسایل حقوقی مرتبط با آن حوزه متعدد و ابعاد وسیع داشته و توجه حقوقدانان و محاکم و قانونگذاران کشورهای مختلف را به خود معطوف داشته است بنابراین توجه به این مسائل و تطبیق قوانین کشورهای مختلف می تواند راهگشای برخی مشکلات و کاستی های شناختی افراد در این زمینه گردد. در پژوهش حاضر ابتدا به بررسی حریم خصوصی و شاخه های آن پرداخته می شود، سپس ارکان مختلف آن ذکر می شود. مسئولیت مدنی به طور مجزا و سپس مسئولیت مدنی نقض حریم خصوصی به بررسی مفصل بررسی می شود و پیوند آنها با ارتباطات الکترونیکی مورد بحث و بررسی می شود.

وضع قانون حمایت از حریم خصوصی ارتباطات الکترونیکی در سال ۱۹۸۴ در آمریکا نشانگر این است که توجه و اهمیت به تخطی از این حریم تلاشی بوده است تا از هر گونه افشای اجباری اطلاعات الکترونیکی جلوگیری شود

و برای حمایت از حریم افراد قوانین و مجازات‌هایی تعیین شد که در عرصه دیجیتال نوین بوده است. به طوری که هدف عمده این قانون «ایجاد توازن عادلانه بین انتظارات شهروندان از حریم خصوصی و نیازهای مشروع اجرای قانون» (قانون ECPA) ذکر شده است. با پیشرفت فن‌آوری‌های اطلاعاتی و سهم آن در اقتصاد آمریکا روش شد که کنگره آمریکا تلاش بسیار مضاعفی به عمل آورده بود تا بتواند از تخطی از حریم خصوصی در زمینه فن‌آوری‌های اطلاعاتی ممانعت کند. یکی دیگر از اهداف کنگره در وضع این قوانین تشویق دسترس فن‌آوری ارتباطات نوین بود اما به زودی متوجه شدند که مصرف‌سازگان به فناوری‌های نوین اعتمادی ندارند. (بکویت بار ۲۰۱۱). با گذشت زمان و پیشرفت فن‌آوری‌های ارتباطی ورود به حریم خصوصی را با نگرانی مواجه ساختند. که از نظر حقوقی مسئولیت مدنی را در خود دخیل می‌کند.

مسئولیت مدنی به معنای الزام حقوقی به جبران ضرر و زیان است که شخص به دیگری وارد نموده است و این ورود زیان ممکن است با فعل یا ترک فعل محقق گردد.

حریم خصوصی از جمله حقوقی است که انسانها به دلیل ذاتی شخصی از یک طرف به آن وابسته‌اند و از طرف دیگر به دلیل ضرورت زندگی جمعی مکلف‌اند این حق را نسبت به دیگران به رسمیت بشناسند. ویلیام بیفاف می‌گوید: خودکامگی عبارت است از توهین به حریم شخصی.

حریم خصوصی از جمله حقوقی است که انسانها به دلیل نیازهای شخصی از یک طرف به آن وابسته اند و از طرف دیگر به دلیل ضرورت زندگی جمعی مکلف اند این حق را نسبت به دیگران به رسمیت بشناسند. اما امروزه با گسترش ابزارهای اطلاع رسانی و استفاده گسترده از اینترنت، این حق به یکی از چالش‌آمیزترین مسائل حقوق بشر تبدیل شده است. با توجه به ناشناس بودن کاربران و سهولت استفاده از اینترنت تجاوز به حریم خصوصی افراد به سرعت افزایش یافته و صاحب نظران و دولتمردان را در جهت حمایت از حریم خصوصی افراد سوق داده است. این مقاله ابتدا به تبیین حریم خصوصی، اهمیت، سابقه و مصادیق آن پرداخته سپس حریم خصوصی در ایران و اسناد بین‌المللی را مورد بررسی قرار می‌دهد و در نهایت با ارائه مباحثی پیرامون اینترنت و حریم خصوصی به بیان چگونگی سیاستگذاری و حمایت از این حق به نتیجه‌گیری در حوزه مذکور، من انجامد (بروجردی، مهدخت ۱۳۸۳).

حریم خصوصی از جمله حقوقی است که انسان‌ها به دلیل نیازهای شخصی از یک طرف و از طرف دیگر به دلیل ضرورت زندگی جمعی مکلفند که این حق را نسبت به دیگران به رسمیت بشناسند. اما امروزه با گسترش ابزارهای اطلاع رسانی و استفاده گسترده از اینترنت این حق به یکی از چالش‌برانگیزترین مسائل حقوق بشر تبدیل شده است. با توجه به ناشناس بودن کاربران و سهولت استفاده از اینترنت تجاوز به حریم خصوصی افراد به سرعت افزایش یافته و صاحب نظران و درست‌مردان را در جهت حمایت از

حریم خصوصی صدق داده است. به ویژه ایت خطی ها و نقض حریم خصوص با شعارهایی مانند « همه کس حق دارند که بدانند » یا « آزادی بیان توجیه می شود. از همین رو بسیاری از کشورها در صدد جلوگیری از آن برآمدند. سیستم حقوقی فرانسه هم در صدد برآمد تا قانون جامعی را مدون سازد که بتواند از این حریم حمایت کند. ماده ۹ این قانون عنوان قانون مدنی و شکل گیری حقوق حریم خصوصی عنوان گرفته و تصریح می کند: احترام و رعایت حریم خصوصی با اصول کلی مسئولیت مدنی تضمین می گردد. (پوند مایر از حریم خصوصی فرانسه) و سال ها بعد مجازات های را در تخطی از حریم خصوص تعیین کرد که در جای خود بحث خواهد شد. اما این مسئله در انگلستان چنان شدت گرفت که دولت مجبور شد در سال ۲۰۱۱ اصلاحیه جدیدی به قانون سال ۲۰۰۳ اضافه کند و اختیارات کمیسیونرها را نسبت به تعیین مجازات بیشتر کند. این اصلاحیه مختص نقض حریم خصوصی در ارتباطات الکترونیکی است. در این اصلاحیه کمیسیونرها جریمه نقدی را برای هرگونه آسیب ناشی از نقض حریم خصوصی ارتباطات الکترونیک پانصد هزار پوند تعیین کردند. این مسئله بیانگ ناکارآمدی این قوانین و عدم توانایی جلوگیری از نقض حریم خصوصی در رابطه ارتباطات الکترونیکی است.

در مطالعه احکام مسئولیت مدنی دو رویکرد کلی وجود دارد: گاهی احکام مسئولیت مدنی به عنوان مجموعه ای که در برابر احکام مسئولیت کیفری، مسئولیت اداری، مسئولیت انضباطی و سایر انواع مسئولیت ها قرار می گیرد

مورد توجه است که در این صورت، قواعد کلی حاکم بر مسئولیت مدنی صرف نظر از انواع افعال زیانباری که احتمال تحقق دارند مورد مطالعه قرار می گیرند. از این قواعد می توان به «قواعد عمومی مسئولیت مدنی» تعبیر کرد. اما گاهی رویکرد حقوقدان یا پژوهشگر به احکام مسئولیت مدنی بدان جهت است که می خواهد قواعد عمومی مسئولیت مدنی را بر مصداق های خاصی از انزال یا فعالیت های زیانبار اعمال کند. برای مثال، در صدد آن است که بداند قواعد عمومی مسئولیت مدنی در مورد خطاهای پزشکی، معماری، وکالت، قضاوت، روزنامه نگاری و سایر فعالیت های انسانی چه تغییر و تحولاتی پیدا می کند.

اگر در قواعد عمومی مسئولیت مدنی چنان نظریه مهم درباره مبنای مسئولیت مدنی وجود دارد، کدام مبنا با مقتضیات حرفه پزشکی یا معماری یا وکالت یا قضاوت و یا روزنامه نگاری سازگار است. در این رویکرد، به جای عنوان قواعد عمومی، عناوین «حقوق اعمال نامشروع زیانبار»، «مسئولیت مدنی ناشی از خطای حرفه ای» یا «مسئولیت های مدنی» استعمال می شود تا نشان دهد که منظور قواعد خاص حاکم بر هر یک از فعالیت های حرفه ای زیانبار است.